Teknologiateollisuus

Viite: Sähköpostitse saapunut lausuntopyyntö 17.9.2024, Ympäristövaliokunta
1.10.2024 HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Tausta ja huomiot

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2025 vahvistaa pyrkimyksiä Suomen julkisen talouden tasapainottamiseksi sekä kestävän talouskasvun aikaansaamiseksi. Vuoden 2025 talousarvioesitys tähtää lisäämään Suomen houkuttelevuutta yritysten, investointien ja osaajien kohdemaana. **Ensisijaisen tärkeää on pyrkiä varmistamaan sellainen toimintaympäristö, että yrityksillä on kykyä ja halua kasvaa. Talouskasvua edesauttavat sujuvat ja ennakoitavat luvitusprosessit.**

Hallituksen esitysluonnos laiksi uudesta **verohyvityksestä** suurten vihreän siirtymän investointienvauhdittamiseksi on lausuntokierroksella. Teknologiateollisuus ry tulee kommentoimaan verohyvitystä tarkemmin omassa lausunnossaan. Verohyvitys houkuttelee yrityksiä tekemään uusia, puhtaan siirtymän hankkeita, jotka ovat aivan olennaisia Suomen viennin kasvattamiseksi.

Hallitus huolehtii Fingridin ja Gasgridin tarvitsemasta investointikyvystä, jotta energiaverkot eivät muodosta investoinneille pullonkauloja missään päin Suomea. Hienoa, että hallitus kiinnittää erityistä huomiota koko Suomen, myös Itäisen Suomen mahdollisuuksiin toteuttaa energiaintensiivisiä investointeja, sillä tarve kantaverkon vahvistukselle on suuri.

Tutkimus- ja kehittämismenot (T&K) on tarkoitus nostaa asteittain neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. T&K-lisärahoitusta tulee suunnata yritysvetoiseen, uudistavaan T&K-toimintaan, koska se vahvistaa yritysten sitoutumista investointeihin ja kunnianhimoisiin kasvutavoitteisiin.

Digitalisaation vahvistaminen ja siihen liittyvien turvallisuusnäkökulmien huomioiminen on olennainen talouskasvun edellytys, koska se nostaa tuottavuutta yrityksissä ja julkisessa hallinnossa. Tehdyt T&K-panostukset tuovat lisää mahdollisuuksia digitalisaation hyödyntämiselle.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Osaamisen vahvistamisen ja uusien osaajien houkuttelu tulee pitää pitkän tähtäimen tekemisenä. Katseen tulee nykyhetken sijaan olla vuodessa 2030, jolloin Suomen työikäinen väestö vähenee merkittävästi. Sekä koulutuksen rahoitukseen että maahanmuuttajiin liittyvää politiikkaa tehtäessä on ehdottomasti varmistettava, ettei se haittaa talouskasvua. Uusia osaajia ja nykyisten osaajien koulutusta tarvitaan erityisesti vihreään siirtymää tukevissa teollisuusinvestoinneissa.

Hiilineutraaliutta ja vihreää siirtymää edistävät talousarvioesityksen määrärahat

EU ja sen jäsenmaat ovat sitoutuneet kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja Maapallon keskilämpötilan nousu täytyy saada rajoitettua enintään 1,5 asteeseen. EU:n tasolla tavoitteena on ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. EU:n ilmastolain mukaisesti kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä saavuttaen hiilineutraalius ennen vuotta 2050. Lisäksi Suomen lakiin on kirjattu Suomen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen.

Päästökauppajärjestelmä, taakanjako- ja maankäyttösektorille asetetut päästövähennys- ja hiilinielutavoitteet sekä pitkäjänteinen ennustettava ilmasto-, energia- ja teollisuuspolitiikka ovat tärkeimpiä ohjauskeinoja hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseksi. Hallituksen tehtävänä on parantaa yritysten mahdollisuuksia puhtaan teknologian investointeihin, joilla luodaan globaalia kestävää kasvua ilmastotavoitteet saavuttaen.

Teknologiateollisuuden polku kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa

Suomen teknologiateollisuus on pyrkinyt osaltansa vaikuttamaan siihen, että päästövähennystahti on pysynyt linjassa ilmastolain vuoden 2030 päästövähennystavoitteen kanssa. Kesäkuussa 2024 julkaistun Teknologiateollisuuden vähähiilisyystiekarttatyön mukaan hiilidioksidipäästövähennyksiä on saavutettavissa lähes 60 % vuoteen 2050 mennessä vuoden 2022 lähtötasoon verrattuna.

Teknologiateollisuuden suorat päästöt vähenivät kuluneen neljän vuoden aikana 7 prosenttia ja käytetyn ostoenergian päästöt jopa 45 %. Teknologiateollisuudessa fossiilisten polttoaineiden vuosittainen käyttö on laskenut viidessä vuodessa noin 11 %. Suurimmat päästövähennykset saadaan terästeollisuudesta, joka tarkoittaa yli 10 % päästövähenemäpotentiaalia vuoteen 2050 mennessä ja jossa vedyllä on merkittävä rooli.

Teknologiateollisuuden erityispiirre on suuri hiilikädenjälki suhteessa toimialan hiilijalanjälkeen. Merkittävin kädenjälkipotentiaali löytyy raaka-aineista sekä

energiariippuvaisesta tarjoamasta, joka on tehtyjen laskentojen perusteella 75 MtCO2.

Teknologiateollisuus ry korostaa asiantuntijalausunnossaan kestävän kasvun investointien osalta seuraavaa:

Teknologiateollisuus ry korostaa, että vuoden 2025 talousarvion on kannustettava puhtaan teknologian investointeihin, jotta Suomen kansallinen tavoite vuoden 2035 hiilineutraaliudesta on tavoitettavissa. Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että teknologianeutraalius tulee säilyttää EU:ssa toimintaa ohjaavana periaatteena, koska se edistää tasapuolista kilpailua eri teknologioiden välillä. Samanaikaisesti on panostettava tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden rooliin.

Tekniset nielut eli hiilidioksidin talteenottaminen

Hallitus toteuttaa vaalikauden aikana määräaikaisen, kestävän kasvun edellytyksiä tukevan 4 mrd. euron investointiohjelman. Tästä puhtaan energian kärkihankkeisiin ehdotetaan 140 milj. euron valtuutta teknisiin nieluihin.

Teknologiateollisuus ry haluaa korostaa, että hiilidioksidista valmistetut tuotteet tulevat olemaan tärkeässä roolissa EU:n ja globaalien ilmastotavoitteiden saavuttamisessa, ja erityisesti Suomen teollisuudella on tässä merkittävä liiketoimintamahdollisuus. Talteenotetusta hiilidioksidista valmistettujen tuotteiden (CCU) arvo voi olla vuosittain jopa seitsemän miljardia euroa vuoteen 2040 mennessä.

Hiilidioksidin hyötykäytössä tulee panostaa korkean jalostusasteen tuotteisiin sekä pysyviä hiilidioksidivarastoja luoviin tuotteisiin VTT:n selvitys Teknologiateollisuudelle. Valtion esimerkillä mahdollisuus myös yksityiseen rahoitukseen. Toistaiseksi yksityistä rahoitusta on kyetty saamaan hiilidioksidin poistoon merkittävässä mittakaavassa vain maissa, joissa on valtiovetoista taloudellista kannustinpolitiikkaa talteenottoon ja varastointiin.

Uusi asetus teollisuuden vähähiilistämiseen

Konkreettisena toimena on parhaillaan lausunnoilla valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraalin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta.

Teknologiateollisuus ry pitää hallitusohjelman kirjausta investointiohjelmasta, jolla hallitus rakentaa kestävän kasvun edellytyksiä, erinomaisena toimena teollisuuden sähköisten investointien vauhdittajana. Asetusluonnosta viimeistellessä on kuitenkin syytä huomioida tuen vaikuttavuus ja investointien toteutettavuus.

Teknologiateollisuus haluaa painottaa, että suuret teollisen kokoluokan investoinnit ovat erittäin aikaa vieviä ja tämän vuoksi valmisteilla olevassa asetuksessa ei tulisi asettaa kiinteää takarajaa investoinnin loppuun saattamiselle.

Lopuksi

Teknologiateollisuus ry:n tehtävänä on rakentaa teknologiayrityksille edellytyksiä menestyä ja luoda kestävästi arvoa. Visiomme mukaan vuonna 2030 ihmisen toiminta on tasapainottumassa maapallon kantokyvyn kanssa samaan aikaan kun Suomi on maailman kärkeä puhtaiden teknologioiden kehittämisessä ja kestävässä arvonluonnissa. Suomi on vientiriippuvainen maa ja siksi on tärkeää ylläpitää Suomen kilpailukykyä, jotta pärjäämme kansainvälisillä markkinoilla.

Teknologiateollisuus näkee valtioneuvoston tavoin, että **siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vauhditetaan parhaiten investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä energiatehokkuutta ja kiertotaloutta sekä panostamalla teollisuusprosessien vähähiilistämiseen**. Tavoitteiden saavuttamisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovoinnin tuloksilla on keskeinen merkitys

Lisätiedot:
Annukka Saari
Johtaja, energia ja ilmasto
annukka.saari@teknologiateollisuus.fi
p. 044-5789139